

Tjänsteutlåtande

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Katarina Nilsson

Datum 2024-01-30
Dnr KS 2023/0290

Till Kommunstyrelsen

Undantag från kravet att tillgängliggöra särskilt värdefulla dataset avgiftsfritt

Sammanfattning

Enligt EU:s öppna data-direktiv¹ och den efterföljande EU-kommissionens genomförandeförordning² ska vissa av den offentliga sektorns dataset³ som klassats som särskilt värdefulla tillhandahållas avgiftsfritt. För Samhällsbyggnadsförvaltningens Geodataenhets del rör det kategorierna geospaciala data samt jordobservation och miljö. Med anledning av att Lantmäteriet fortfarande utreder hur finansieringen gentemot kommunerna ska se ut har inte heller kommunens finansiering kunnat lösas. Möjlighet finns nu att fatta beslut i kommunfullmäktige om undantag från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande under en begränsad tidsperiod.

Beslutsförslag

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår Kommunstyrelsen föreslå Kommunfullmäktige besluta

undanta dataseten - adresser, byggnader, fastighetsområden, höjddata, ortofoto och flygfoto från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande i enlighet med 4 kap. 6 § lagen (2022:818) om den offentliga sektorns tillgängliggörande av data.

Undantaget gäller till och med den 9 februari 2025.

Bakgrund

EU-kommissionen har godkänt ett tillägg till EU:s öppna data-direktiv som i korthet innebär att så kallade dataset som är särskilt värdefulla för samhället ska tillhandahållas utan avgift och med så få begränsande villkor som möjligt. Direktivet pekar ut ett antal dataset som måste tillhandahållas avgiftsfritt.

---

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/1024 av den 20 juni 2019 om öppna data och vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn.

² Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2023/138 av den 21 december 2022 om fastställande av en förteckning över särskilt värdefulla dataset och arrangemangen för offentliggörande och vidareutnyttjande av dessa.

³ Dataset (datamängd) är samlingar med strukturerad data som kan laddas ned och bearbetas vidare.

Tjänsteutlåtande

Lantmäteriet, som tillhandahåller geodata rikstäckande, berörs av direktivet och dess utökning av öppna data. Detta innebär att det nu åläggs kommunerna att bistå samhället avgiftsfritt med dataset som klassats som särskilt värdefulla. Vissa av dessa dataset rörande geodata omfattas dock idag av kommunens taxa och är inte avgiftsfria. För Österåker kommuns del rör detta nedannämnda dataset som idag finns med i gällande taxa för Geodataenheten som fastställts av Kommunfullmäktige. Österåkers kommun har i dagsläget inte resurser för att kunna tillhandahålla nednämnda data avgiftsfritt.

Kategori	Dataset
Geospatiala data	Adresser, byggnader, fastighetsgränser, höjddata
Jordobservation och miljö	Ortofoto, flygfoton

För att ha möjlighet att genomföra omställningen som krävs har regeringen beviljat Lantmäteriet uppskov från kravet på avgiftsfri tillgänglighet av dataset. Som en följd finns möjlighet för kommunerna att, under en begränsad tidsperiod, besluta om undantaget från kravet om att tillgängliggöra dessa avgiftsfritt.

Den begränsade perioden kan som längst sträcka sig till den 9 februari 2025.

Förvaltningens slutsatser

Kommunen har i dagsläget inte möjlighet att uppfylla kravet på avgiftsfrihet för viss typ av data. Samhällsbyggnadsförvaltningen finner att det föreligger ett behov att besluta om ett sådant undantag, dels i väntan på mer information och riktlinjer från regeringen och av regeringen utsedda statliga myndigheter, dels för att utreda och hantera effekterna av att göra dessa dataset tillgängliga avgiftsfritt. Lantmäteriet har nu ett år på sig att arbeta fram nya riktlinjer hur en finansiering gentemot kommunerna ska se ut och parallellt med detta arbete kan kommunen se över sin taxa.

Med anledning av ovan skrivna föreslår Samhällsbyggnadsförvaltningen att undantag medges från kravet på avgiftsfritt tillgängliggörande av ett visst utbud av dataset som kommunen tillhandahåller under en tidsbegränsad period som längst sträcka sig till den 9 februari 2025.

Charlotta Sangregorio
Samhällsbyggnadsdirektör

Per-Olof Kroon
Avdelningschef Verksamhetsstöd

Expedieras

-

Digitala Signaturer